

Forord.

I efteråret 1981 havde vi på Odense Sygehus besøg af nogle mennesker fra plejehjemmet og de beskyttede boliger i Jordløse. Jeg faldt i snak med en af dem, Kirstine Rasmussen, og hun fortalte, at hun havde nogle gamle sange liggende. Jeg syntes, at det lød spændende, og vi aftalte derfor, at jeg kunne komme ned og besøge hende en aften.

Som sagt så gjort. Jeg var dernede to gange, første gang med Jens og Tage, anden gang med Tage og båndoptageren. Kirstine tog venligt imod os med kaffe og æblekage, fortalte om "gamle dage" og fandt sangene frem. De var håndskrevne, for der var jo ikke penge til en sangbog. Og papiret var et halvt ark brev-papir, et stykke bart fra avisen osv., hvor sangene ikke var skrevet ud i vers, men fortsætter ud til papirkanten. Det sparer jo også på papiret. (se fig. 1.) Sangene er skrevet ned fra omkring 1910-1925. De ældste stammer fra Kirstines moder, som døde omkring 1910. Nogle sange er skrevet med en anden håndskrift, og det er veninder, der har givet sangen til Kirstine.

Sangskatten spænder vidt, og almindelig kendte sange som f.eks. "Jens Vejmand" har vi ikke genoptrykt her. Ellers er der slagere som "Bills øjne" og ballader som "Den varme mad". Kirstine fortæller, at det var mere almindeligt at synge dengang, det var før radioens tid. Man lærte sange gennem skolen eller hørte ved andre, hvad der dukkede frem. Man kunne altid høre om Kirstine f.eks. var i stalden, for så lød hendes sang derfra. Hun fortæller også, at i regnvejr tog skolelæreren børnene med ind i forsamlingshuset, som lå i skolegården, og spillede violin (Mortens polka, Fingerpolka, Lottes død, Sekstur) og legede sanglege (Ræven rask over isen). Af andre lege nævner Kirstine at skyde kugler i hul.

Nr 124. 10 Vers

Nattens damende Jaager har sig, saa om-
 gen lagt, Der kun Goldaten vaager med
 sin farlige Vagt, Medens hans Blikke var
 ke. Gennem det øde Rum. Eysler hans stik
 Sam beude sin Helligdom! 2 Vers

Thi han barer der inde, Gennem brofast
 Ljal, Billedet af en Kvinde, Dejlig som Spejls
 selv, Og naa han, dristig vadede Vølvs hader
 ning stans, Billedet sig i blader Vølvs hader
 Glans! (3 Vers)

Kolige hufstring fra Søen bringer du med
 et Bud? Skødt du hist paa Jægen nydig min unge
 Brud? Skødt du Hinders Brødmø & Foster du
 Fokkens Fald? Nynge du halens Fødmø? Ah,
 del da med mig, halv? (4 Vers)

Løste hun af sit Sangel, Mens du i Lovel
 skjalt - Hjertets havende Sangel. Skubtets ringe
 det Alf & Skivked hun; jeg vil grade, Kommer
 han? "!!" O da gaar jeg med Glæde i Døden for
 mit Land! Ende.

Kirstine Rasmussen

1 Vers

Husk du i Høst, da vi hjemad gaa, Har
 ken gik, Vende du mig et spøgende Blik,
 Da fatter det mig paa Sind, At jeg hidtil var blind
 Sig mig, lille Karen, hvad mente du da.
 1 Vers

Husk du i Vinter, vi sad omkring Aftenbld,
 jeg fortalte Eventyr, og hørte til, det op paa
 mig du saa, aa, jeg gik rent i Haa. Sig mig
 lille Karen, hvad mente du da! 1 Vers

Husk du i Juleen ved Engers og Skjeters
 Sang, Mens vi om Gulved os by stelig sang,
 Eder du paa mig saa vid, At du blev vid, at
 sidst. Sig mig lille Karen, hvad mente du
 4 Vers

Se, nu er det Toras, og Jyskene foldes ud,
 Englen bygger Rede, og Skoven staar Brud
 Alf, hvad af Liv der ved Døtternes
 Kærlighed. Sig mig, lille Karen, hvad mener
 du nu
 Slutted.

Figur 1. En side af Kirstine Rasmussens sange.

Men tilbage til sangene. Nogle som "Jens Vejmand" har levet vidre mens andre ikke er blevet fundet værdige til at blive optaget i sangbøgerne. Hvordan kan det være?

En forklaring kan være, at tiden er løbet fra moralen: Manden rejser ud og oplever verden mens pigen bør vente trofast derhjemme (Vandringsmanden) eller stoltheden ved at manden drager ud i krig og bliver slået ihjel (Bills øjne, Soldaten på vagt). Eller moralen siger, at man skal blive hjemme hvor man hører til (Den varme mad, Min lille søster).

En anden forklaring er, at sangene blot har været en fortælling, som man efterhånden ikke gider at høre mere (Ringsted klostervise, Fur måsækker Nikkelajsen).

Men for os er sangenes fortællinger ukendte, og melodierne er i flere tilfælde iørefaldende, så vi har ved Kirstines hjælp fundet dem frem igen og støvet dem lidt af. Så kan man jo se på dem med friske øjne og om vi ikke kan bruge nogle af dem endnu - til trods for tidligere tiders sangbogsredaktioner.

Teksterne har vi beholdt uændret som de i sin tid er blevet noteret, men da Kirstine sang dem, ændrede hun dog hist og her et ord til et, der faldt mere naturligt. Melodierne har vi noteret efter Kirstines sang. Vi har skrevet alle noderne i G-dur, da det er en nem toneart at spille dem igennem i til man har lært melodien. Så kan man jo syngesangene i det toneleje, der ligger naturligt for een. Kirstine sang forøvrigt melodien forskellig fra vers til vers, alt efter hvad det handlede om. Nogle gange gik en tone op, hvor den før gik ned, og nogle gange gik det rask vidre, hvor hun andre gange dvælede ved stedet. Men vi har prøvet at notere det, som vi tror er den grundmelodi, som sangen er bygget op over.

Susanne Nielaus

Tage Aabech

Folkemusiklauget FYNBOERNE, 1982.

Tegningerne er af Peter Herning.